

השפעת גורמים סביבתיים על בני נוער

חן זרצקי (MPH)

בית הספר לבריאות הציבור, אוניברסיטת חיפה.

דוגמא להשפעת הסביבה

תקשורת המונים

תקשורת המונים הינו שם כולל לאמצעי
התקשורת באמצעותם ניתן לחשוף את
הציבור הרחב למגוון נושאים

תקשורת המונים ובריאות

The mass media plays an important role in providing health information for the general public and television acts as the primary source of mass media in today's society. (Egger, Donovan, & Spark, 1993).

הוכח שלטלוויזיה יש את היכולת להשפיע על המודעות, לשנות עמדות, אמונות, התנהגויות, מה שהופך אותה לאחד המשאבים החינוכיים הכי חזק והזמין בימנו

(Hofstetter, Schultze, & Mulvihill, 1992; Zimmerman, 1996)

תקשורת ובני נוער

בני נוער, כיום, חיים בעולם בו מתרחשת צמיחה בלתי פוסקת של אמצעי תקשורת המוניים.

השימוש במחשב: הממצאים מראים כי רבע מהתלמידים הישראלים 23.7% משתמשים במחשב 4 שעות או יותר בזמנם הפנוי בימי השבוע. נתון המעמיד את ישראל במקום השני מול 40 מדינות בעולם

צפייה בטלוויזיה- שיעור התלמידים שדיווחו כי הם צופים בטלוויזיה 4 שעות או יותר בזמנם הפנוי בימי השבוע הוא 36.1%. בנות צופות בשכיחות גבוהה יותר 38.3% לעומת בנים 32.8%

שני הנתונים מציבים את ילדי ישראל במקום השני מבין 40 המדינות שהשתתפו במחקר

השפעת אמצעי התקשורת

על בני נוער

לאמצעי התקשורת מיוחסים שורה ארוכה של נזקים הנובעים ממשך הצפייה ומהחשיפה לתכנים השונים. אבל לא ניתן להתעלם מהיתרונות הטמונים במדיה זו.

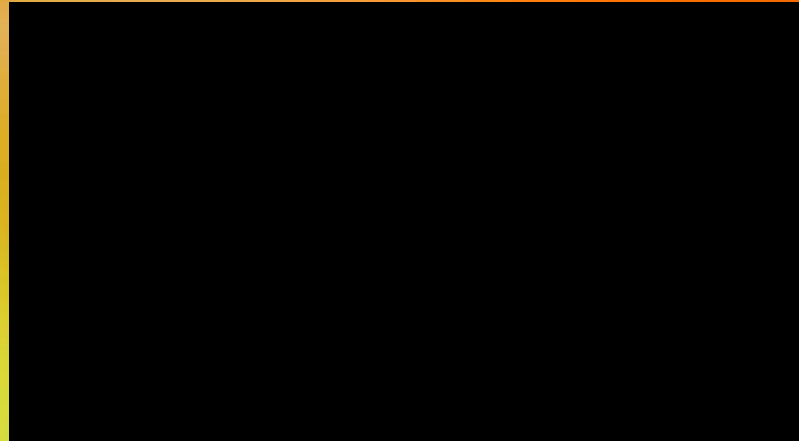
במהלך צפייה בטלוויזיה מתרחשים תהליכי למידה, רכישת שפה, מודעות לנושאים חברתיים, התנהגויות חברתיות, סיוע בגיבוש זהות וסיפוק מידע

**ישנם קמפיינים פרסומיים ושיווקיים
שבאים לעודד ילדים ומתבגרים
להתנהגות בריאותית נכונה**

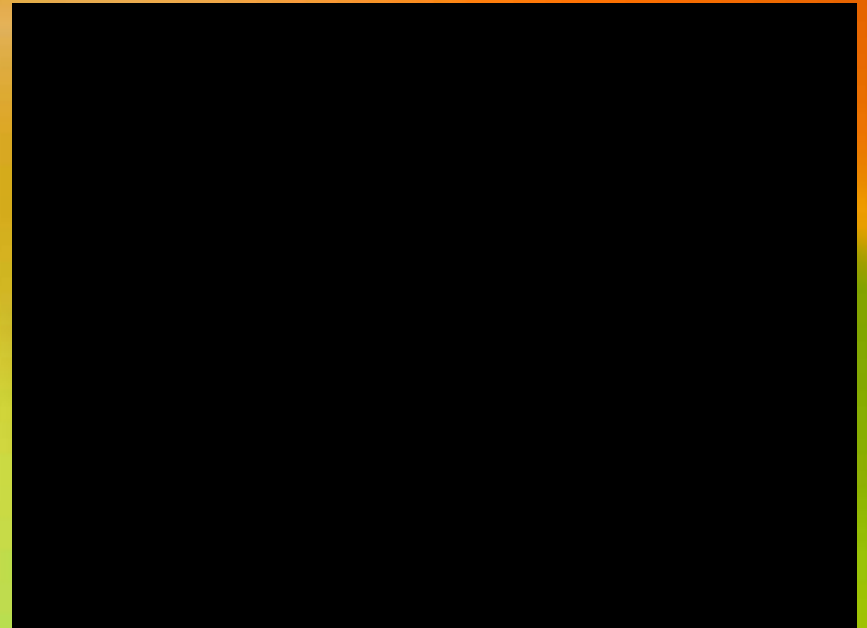
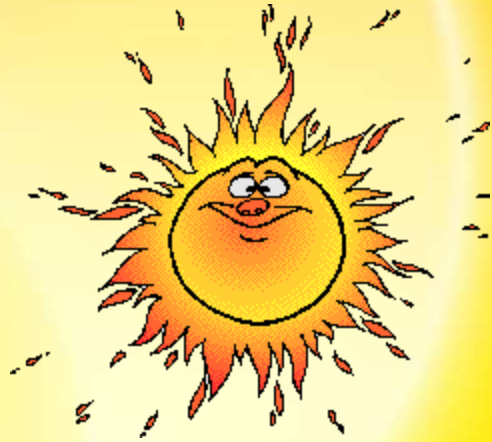

קסדה שומרת ראש צמודה

חכם בשמש

"נשיקת השנה 2010"

הטקס התבסס על הצבעת הילדים, בין שלל האפשרויות היתה גם תחרות "הנשיקה של השנה". במהלך שידור הטקס, ששודר בשעות אחר-הצהריים, הוצגו בשידור כל 5 הנשיקות המועמדות, מרביתן מתוכניות המיועדות לבני-הנוער, כמו "האי", "חסמב"ה" ו"חצויה".

למועצת הכבלים והלוויין הגיעו תלונות רבות של הורים, שמצאו את הקטגוריה לא הולמת את השעה והפלטפורמה בה שודרה, לאור העובדה שערוץ הילדים פונה לילדים בגילאי בית-ספר, ובין היתר צופים בו גם ילדים צעירים יותר.

מערוץ הילדים נמסר בתגובה: "טקס נבחרו הילדים הנו הטקס החשוב ביותר בטלוויזיה לילדים בישראל. הוא כולל קטגוריות שונות ומגוונות. אין אנו רואים פסול בקטגוריה המתייחסת לנשיקה. נשיקה היא דבר יפה, והיא חלק מהחיים שלנו וחלק מהתכנים שהילדים צורכים".

**בדיקת ההשפעה של נושאים בריאותיים על
עמדות וכוונות התנהגותיות של בני נוער
באמצעות סדרה טלוויזיה "האלופה"
על פי גישת בידור חינוך**

תוכניות בידור ודרמה

- בתוכניות אלו קיים פוטנציאל רב לקידום מגוון נושאי בריאות, בעיקר משום שבאמצעותן ניתן להגיע למספר רב של צופים בקרב קהל היעד ולמשוך את תשומת לבם לנושאים אלו ולהעלותם בדרך אטרקטיבית ולא דידיקטית.
- Edutainment [בידור חינוך] הינה גישה לפיה ניתן באופן מכוון להחדיר תכנים בריאותיים לתוכניות בידור, דרמה או אף תוכניות מציאות, במטרה להגדיל ידע, ליצור או לחזק עמדות חיוביות ולשנות את התנהגות בהתאם של קהל היעד
- (Singhal & Rogers, 1999; Singhal & Rogers, 2002).

"האלופה"

**טלנובלה ישראלית שעלתה לשידור לראשונה בשנת 2006
בערוץ הוט 3 בכבלים. בספטמבר 2009 עלתה העונה
השלישית לאוויר ושודרה בימים א'-ה' בשעה 21:30.**

**עלילת הסדרה עוקבת אחרי חייהם המקצועיים והאישיים
של שחקני קבוצת הכדורגל "הכוח ירושלים", כשבראשה
סיפור חייהם של שחקני הקבוצה, סער פדידה (יהודה לוי)
ותום שלייפר (עופר שכטר).**

"האלופה" ובריאות

הנושאים שאני
בודקת בתזה

- עישון
- סטרואידים
- אלכוהול
- הפרעות אכילה
- לחץ דם

3 מדיומים להעברת המסרים הבריאותיים

אינטרנט- אתר הסדרה

סטרואידיים

ynet

פורסם: 16:51, 22.12.09

שתף

 תגובה לכתבה

 שלחו כתבה

 הדפסה

עיתונות כתובה – פנאי פלוס

משפטי השבוע

ב- האלופה

גם אני חשבת שיש בריא, אבל כשחזרתי מהטיול בפולין התחלתי להרגיש קוצר נשימה הלכתי לרופא, עשו לי צילום חזה והוא אמר לי שיש לי סרטן ריאות ושיש לי 3 חודשים לחיות... איזו טעות עשיתי בגיל 14 כשנענתי בסיגריה הראשונה... הלואי ויכולתי לחזור אחורה ולהגיד לא לסיגריה!

(אנדר"ה לזוט)

נ ליאן, את גרמת לזה להישמע כל כך מופרת, כאילו הוא בחיים לא בגד בך ובחיים לא הסתכל על בחורות אחרות, זה לא שאנחת מדברים פה על אליה הנביא אנטע מדברת על סער פדידה, כן...

(דדיה ללאן)

בחרת... רצת אליה, אמרת איך צריך להיזהר ממי, איך את לא רוצה לראות אותה נפגעת... איך קראת לזה מסלול התנגשות... בינתיים זאת שנראית כאילו היא אחרי תאונת דרכים זאת את.

(נסער לדרק)

מהחיים, אתה מטפל באנשים, זאת העבודה שלך, תפוך לך אותה למידה שלך, חליפה של שבת, רק בזה אתה טוב ואתה תישאר בזה

(ניסור לשוקניק)

א - ה' 21:30

ב - י'

וב- מסאדיס

בכל זמן שתרצו

מכבי האלופה בבריאות - מזמינה אותך לשמור על אורח חיים בריא היכנסו למכבי באינטרנט וצאו עם טיפים לחיים בריאים כדי שתרגישו מצוין

אז הרצל מעשן, הרצל מסר לסיגריות, לא פשוט להיות מכור לסיגריות. מעבר לזנב הבריאות והכלכלי, הממשון נהיה יותר מצורר בחברה הישראלית. כמעט בכל מקום שהוא מגיע אליו, אסור לעשן. אם מותר, הוא מקבל מבטים שחורים מהסובבים אותו, אפילו מבני המשפחה. האם הרדיפה הזו מוצדקת? מסתבר שכן.

במדינות רבות באירופה עברה שנה מאז החלו לאכוף את החוקים האוסרים עישון במקומות ציבוריים.

כעת מגלים שבכל המדינות האלה (סקוטלנד, צרפת, ספרד, ...) חלה ירידה משמעותית באשפוזים מאירועי לב אצל לא מעשנים, ירידה שהפתיעה אפילו את התומכים הנלהבים ביותר בחוק.

איך זה קורה? אם יש למישוה טרשות עורקים והיצרות כלי דם, חשיפה של מספר דקות לעשן סיגריה של מישוה אחר, יכולה לגרום לחסימה מחלטת של כלי הדם - והתוצאה: אירוע לב (או אירוע מוח).

וזה לא הכל עישון כפוי או "פאסיבי" אם לא לקחים אחריות, ליד ילדים ותיקנות, יכול לגרום לאשפוזים ממחלות בכלי הנשימה, דלקות אוזניים, פגיעה בהתפתחות, הפרעות התנהגות ועוד מיני צרות.

אז אם אתם אוהבים מעשן או מעשנת, תעזרו לו להחליט להיגמל. אם קשה עדיין, תעודדו אותו לעשן הרחק מכם ומהילדים שלכם. זה מציל חיים!

ליאורה ולינסקי, מנהלת קידום בריאות, מכבי שירותי בריאות

מקעד ימנבי נלא המסקוד
24 עשות מסעה 53-53-700
www.maccabi.co.il

עישון

אלכוהול

בקיצור, אז הם חיילים,

סטרואידיים

מסקנות ראשניות

* כאשר הנושא הבריאותי לא היה סיפור מוביל בסדרה, לא הצליחו לזהות אותו.

* בצפייה בקטעים בקבוצת המיקוד, המשתתפים זיהו מסרים כפולים.

* לחץ חברתי ודימוי עצמי מהווים גורם משמעותי לביצוע התנהגויות סיכון.

* בני הנוער הביעו ביקורת על התכנים שבסדרה: קללות, בגידות, מכות, אלכוהול, סמים, סיגריות.

* לפני שמחליטים להכניס נושאים בריאותיים לסדרות טלוויזיה המופנות לבני נוער, יש לוודא שהתכנים והעלילה הבסיסים הולמים את גילם של הצופים

**המסקנה הכי חשובה עד כה
מהמפגש עם בני נוער**

**לדבר איתם!
הם יודעים מה הם רוצים, הם
יודעים לבטא את זה ומחכים
שנשאל אותם**